

185-40/9.2.15

С Т А Н О В И Щ Е

От проф., д-р Лазар Костадинов Козелов,
Селскостопанска академия - София

Относно: Дисертационен труд на тема „Оценка на ефекта от биологично активните хранителни добавки *Spirulina Platensis* и Вемохерб-Т върху репродукцията на женски зайци“ за присъждане на образователна и научна степен „ДОКТОР“ по научна специалност “Развъждане на с.с.животни, биология и биотехника на размножаването” шифър 04.02.01., Професионално направление 6.3. „Животновъдство”, Област на Висше образование 6 - "Аграрни науки и ветеринарна медицина".

Автор: глас. Десислава Василева Абаджиева, докторант в секция „Ембриобиотехнологии при животните“, ИБИР-БАН

1. Структура:

Представеният ми за становище дисертационният труд е написан на 169 страници, от които: Въведение – 2 стр., Литературен преглед – 37 стр., Цел и задачи – 2 стр., Материали и методи – 27 стр., Резултати - 54 стр., Дискусия – 16 стр., Изводи – 1 стр. и Приноси и препоръки – 2 стр.. Данните са представени в 39 таблици, 44 фигури и 4 приложения. Библиографската справка включва 225 литературни източника, от които 6 на кирилица и 219 на латиница.

2. Въведение

Избраната тема на дисертационния труд разглежда изключително важен за науката и практиката въпрос, свързан с намирането на биологично активни вещества за повишаване на репродуктивните способности при селскостопанските животни. В редица европейски директиви използването на хормонални препарати за стимулиране на плодовитостта е забранено с цел запазване здравето и живота на хората. В тази връзка са проведени многобройни изследвания в чужбина и у нас за изпитване на различни биологично активни добавки като заместители на хормоналните препарати. Резултатите от тези опити са противоречиви, което налага проучванията в тази област да продължат. Проведените изследвания от дисертантката са крачка напред в тази посока. Данните за ефекта от включването на биологично активните добавки *Spirulina Platensis* и Вемохерб-Т върху репродуктивните способности при селскостопанските животни са противоречиви, а при зайци изследванията са ограничени. В тази връзка намирам изследванията за актуални.

3. Литературен преглед

Прегледът на литературата в дисертацията е много добре направен. На базата на 225 литературни източници, наши и чужди, се прави задълбочен анализ на постиженията и проблемите, които съществуват при заместването на някои хормонални препарати за повишаване репродуктивните способности на селскостопанските животни с биологично активни вещества. Цитираните литературни данни са основно на латиница и включват реномирани списания в областта на репродукцията и храненето на селскостопанските животни. Не са пропуснати цитирания и на български автори, което често се случва в други дисертации и научни трудове. Това говори за много добра литературна осведоменост и езикова подготовка на дисертантката. В края на литературния преглед се прави обобщение на достиженията и проблемите, които са обект на дисертацията. Считаме, че това обобщение е много добре направено и се явява уместно въведение към следващият раздел на дисертационната работа .

4.Цел и задачи.

На базата на анализ на литературния преглед, докторантката е оформила много добре и конкретно целите на изследването, които отговарят на темата на дисертационният труд. Това гарантира получаването на коректни научни резултати.

5. Материал и методи.

Разделът материал и методи е описан много добре. За изпълнение на целите на изследването са проведени 3 опита с женски зайци. Опитите са проведени методически правилно, което позволява да се установи ефекта от изследваните хранителните добавки върху някои продуктивни и репродуктивни показатели при зайци. Наред с това, опитната постановка позволява да се установят и оптималните дози на изпитваните препарати при включване в дажбите на женски зайци. В изследванията са използвани многобройни рутинни и съвременни методи за обработка на тъкани и хистохимични оцветявания, имунохистохимия (АВС метод), морфометрия, анализ на дигитализирани микроскопски изображения за отчитане интензитета на имунохистохимичните реакции, микроманипулационни техники, количествен RT-PCR за оценка на генната експресия и методи за статистическа обработка на получените резултати. Усвояването на тези методи се явява добра атестация за подготовката на дисертантката за бъдеща изследователска работа.

6. Резултати и обсъждане.

Разделът „ резултати и обсъждане” е написан много добре. Прави впечатление много доброто онагледяване на резултатите, които са представени в таблици, фигури и висококачествени цветни снимки. Това улеснява възприемането на получените данни. Получените резултати са интерпретирани много добре, което още веднъж показва много добрата литературна осведоменост на дисертантката.

7. Изводи

На базата на проведената екпериментална работа се правят 10 извода с които съм съгласен.

8. Приноси и препоръки за науката и практиката.

Проведеното мащабно и комплексно изследване с използването на съвременни методи е позволило на дисертантката да направи оценка за влиянието на биолгичните добавки *Spirulina platensis* и търговския препарат Вемохерб-Т върху репродуктивните параметри и някои продуктивни показатели при зайкини. На базата на получените резултати се правят 9 оригинални приноса и 4 с потвърдителен характер. Предложени са и 3 препоръки за практиката, чието внедряване би подобрило продуктивния и репродуктивния потенциал на животните.

9. Критични бележки и препоръки.

Бележките, които имам по дисертацията са от технически характер. Те не влияят върху получените резултати и направените изводи, поради което нямам да се спирам подробно.

10. Наукометрични показатели .

Докторантаката напълно покрива наукометричните изисквания на БАН, а по някои от показателите ги надхвърля .

11. Заключение:

В предоставения ми за становище дисертационен труд се разглежда изключително важен за науката и практиката въпрос, свързани с намирането на биологично активни вещества (*Spirulina Platensis* и Вемохерб-Т) за повишаване на репродуктивните способности и продуктивността при зайци . Извършена е огромна по обем и качество научно-изследователска работа. Заложените опити са методически правилно поставени. Направените изводи и препоръки биха могли да се използват от научни работници и практики при отглеждане на зайци. Усвоени са съвременни и рутинни методи на изследване, които ще бъдат полезни в бъдещата работа на дисертанта. Разработката показва, че докторантката притежава задълбочени теоретични и практически умения в областта на физиологията, морфологията, имунохимията и молекулярната биология. Тя отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Специфичните изисквания за научната степен «Доктор» на ИБИР-БАН.

Всичко това ми дава основание да дам висока оценка на дисертационният труд и да препоръчам на уважаемото жури да присъди научната

и образователна степен «Доктор» на гл.ас. Десислава Василева Абаджиева в
Професионално направление 6.3. – Животновъдство, Област на Висше
образование 6 - Аграрни науки и ветеринарна медицина

05. 02. 2015г.
Гр. София

Подпис :.....
(проф. д-р Л. Козелов)

